

**ZAKON Br. 04/L-041
O PROIZVODNJU, OTKUP, OBRADU I STAVLJANJE U PROMET DUVANA**

Skupština Republike Kosovo;

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja

ZAKON O PROIZVODNJU, OTKUP, OBRADU I STAVLJANJE U PROMET DUVANA

**POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE**

**Član 1
Cilj**

Ovim zakonom uređuje se proizvodnja, otkup, obrada i trgovanje neobrađenog duvana i njegovih proizvoda u Republici Kosovo.

**Član 2
Delatnost**

Ovaj zakon uređuje pravne odnose koji se odnose na postupke, prava i dužnosti subjekata koji se bave proizvodnjom, otkupom, obradom i trgovanjem duvana.

**Član 3
Definicije**

1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1.1. **Duvan** - list kultivisane biljke vrste *Nicotiana tabacum* i *Nicotiana rustika*;
- 1.2. **Fermentacija** - biohemijski proces neophodan za vraćanje duvana na gotovi proizvod za pušenje;
- 1.3. **Duvanski proizvodi** - proizvodi od duvana, modifikovani ili genetski modifikovani ili delimično od duvana koji se upotrebljavaju za pušenje, šmrkanje, uvlačenje ili žvakanje.
- 1.4. **Prerada duvana i njegovih proizvoda** - tehnološki proces kroz kojeg prolazi duvan;
- 1.5. **Industrijska prerada** - klasifikacija, manipulisanje, uklanjanje stabiljke, fermentaciju i pripremanje duvana za tržište;
- 1.6. **Paketiranje** - ambalažiranje duvana i njegovih proizvoda u cilju stavljanja na tržište za prodaju;
- 1.7. **Trgovanje** - prodaja na malo i veliko, izvoz i uvoz proizvoda duvana i njegovih proizvoda;
- 1.8. **Niz (venac)** - količina nefermentisanog i neobradivog duvana;
- 1.9. **Gomila** - spojenje dve ili više niza duvana;
- 1.10. **Bala** - spojenje dve ili više gomila duvana;
- 1.11. **Pečnica** - mesto gde se suši duvan Virđinija i ostale vrste;
- 1.12. **Otkuplivač duvana** - prihvaćanje nefermentisanog duvana na otkupnim mestima, skladištenje i očuvanje za dalju obradu;

- 1.13. **Cigare** - omotani duvan standardne dužine, ne obračunavajući filter;
- 1.14. **Puro** - savijač od duvana namenjeno za pušenje s unutarnjem ili vanjskim savijačem rađene od prirodnog duvana za pušenje;
- 1.15. **Etiketa** - napisanu, odštampanu, graviranu sadržinu deklaracije koja se priloži robi;
- 1.16. **Duvan za pušenje** - rezani duvan nakon industrijske obrade namenjen za pušenje;
- 1.17. **Katran** - osušeni ostatak dima duvana bez nikotina;
- 1.18. **Nikotina** - alkaloid koji se nalazi u duvanu i ima otrovno delovanje u autonomni nervni sistem;
- 1.19. **Ugljeni monoksid** - toksični gas koji je sastavni deo dima duvana;
- 1.20. **Subjekti** - fizička ili pravna lica, koji se bave proizvodnjom, otkupom, preradom i tržištom duvana ;
- 1.21. **Banderola** - fiskalna marka koja se lepi svakoj uobičajenoj jedinici duhanskih proizvoda, kao dokaz o plaćanju akcize;
- 1.22. **MPŠRR** - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja;
- 1.23. **AHV** - Agensiju za hranu i veterinarstvo;
- 1.24. **MTI** - Ministarstvo trgovine i industrije;
- 1.25. **MF** - Ministarstvo finansije.

POGLAVLJE II PROIZVODNJA DUVANA

Član 4 Upis i licenciranje

1. Svi proizvođači duvana moraju se upisati u službeni registar MPŠRR.
2. Svi otkupljivači i industrijski prerađivači duvana moraju se licencirati u MPŠRR.
3. Oblik, sadržinu i način izdavanja licence iz stava 2 ovog člana podzakonskim aktom propisuje MPŠRR.

Član 5 Zaključivanje ugovora

1. Subjekti, prilikom sklopljenja ugovora u pismenoj formi za proizvodnju i otkupu duvana sa kooperantima, proizvođačima, se obavezuju da prijavljaju planiranu proizvodnju duvana proizvodne godine najkasnije do 31 marta naredne godine u MPŠRR.
2. Subjektima iz stava 1 ovog člana MPŠRR izdaje licencu za sve verifikovane parcele od fitosanitarnih inspektora u kojima se proizvodi duvan.
3. Oblik, sadržinu i način izdavanja licence iz stava 2 ovog člana MPŠRR propisuje podzakonskim aktom.

Član 6 Seme i sadni materijal

Seme i sadni materijal duvana distribuira se od subjekata nakon svedočenja fitosanitarnim sertifikatom i pratećom dokumentacijom.

Član 7 **Proizvodnja sertifikovanog semena**

Za proizvodnju duvanskih sadnica koriste se samo seme koje su proizvedene i sertifikirane u skladu sa važeći zakonodavstvom za proizvodnju poljoprivrednog semena domaće i stranih zemalja.

Član 8 **Deklaracija**

1. Proizvođači duvana, na početku godine, do 30 juna, vrše pismeno deklarisanje u MPŠRR, sa činjeničnim podacima za mesto proizvodnje, površinu, tipa, vritu, klasu i planiranu proizvodnju duvana.
2. Registar proizvođača duvana i uzgojnih površina s ovom kulturom vodi se u MPŠRR.
3. Proizvođači upisuju tipove i klasu duvana u registar MPŠRR.
4. Tip, vrsta, klasa i kriterijumi za procenu duvana, sadržaj i rad stručnih komisija utvrđuju se podzakonskim aktom od MPŠRR.

POGLAVLJE III **UGOVOR ZA PROIZVODNJU I OTKUPU DUVANA**

Član 9 **Oblik ugovora**

1. Za proizvodnju duvana, proizvođač sklapa pismeni ugovor sa otkupljivačem ili prerađivačem duvana.
2. Za proizvodnju i otkupu duvana u okviru jedne sezone, proizvođač za istu proizvodnju, ne može sklopiti ugovor sa više od jednog otkupljivača licenciranog od MPŠRR.
3. Otkupljivač ne može sklapati ugovor za količinu duvana za koju proizvođač sklapao ugovor sa drugim otkupljivačem u toku jedne proizvodne sezone i za istu proizvodnju.

Član 10 **Upis**

Svaki otkupljivač duvana, mora potvrditi pečatom ugovorenu količinu i broj ugovora u overeni registar proizvođača duvana.

Član 11 **Podaci**

Podaci za otkupljeni duvan, u količini i kvalitetu deklariraju od otkupljivača i upisuju se u registar MPŠRR.

POGLAVLJE IV **INDUSTRIJSKA PRERADA DUVANA I DUVANSKIH PROIZVODA**

Član 12 **Industrijska prerada**

1. Industrijska prerada duvana, do konačne proizvodnje vrši se od strane domaćih i stranih subjekata, opremljeni s licencom za preradu od MPŠRR.
2. Licenca iz stava 1 ovog člana daje se domaćim i stranim subjektima, koji ispunjavaju tehničke i tehnološke uslove za industrijsku preradu duvana i njegovih proizvoda.
3. Kriterijumi, način i oblik izdavanja licence iz stava 1 i 2 ovog člana utvrđuje se podzakonskim aktom od MPŠRR.

POGLAVLJE V TRGOVANJE DUVANA

Član 13 Duvan i duvanski proizvodi

Duvan i proizvodi fermentisanog rezanog duvana trguju se pakotirano u zavisnosti od specifičnosti tipa njegovih proizvoda.

Član 14 Trgovanje osušenog duvana

1. Proizvođač trguje osušeni duvan pripremljen u nizima – balama i druge proizvode kao i birovi duvan tipa virđinija.
2. Zabranjuje izvoz nefermentisanog i neprerađenog duvana.

Član 15 Etiketa

1. Duvanski proizvodi za promet na tržištu Kosova , treba da sadrži etiketu sa podacima o sadržaju katrana , nikotine i ugljen monoksida propisane prema Zakonu o duvanu br.02/L-36 i standardima Evropske Zajednice.
2. Duvanski proizvodi koji se uvoze iz zemalja članice EZ , mogu da sadrže zabeleženo ili naziv i adresu proizvođača ili ime proizvođača i naznaku "proizvedeno u EZ". Uvoznik duvanskih proizvoda na osnovu ovog stava ne isključuje se od obaveze da prikazuje pri MTI tačnu deklaraciju uvoznih proizvoda, u skladu sa Zakonom o zaštiti potrošača.
3. Proizvodi iz stava 1 ovog člana moraju sadržati leplenu banderolu na vidljivom mestu u ambalaži unutar providnog pakovanja i sadržati podatke u skladu sa Zakonom o duvanu.

POGLAVLJE VI ZABRANA TRGOVINE DUVANOM I DUVANSKIM PROIZVODIMA

Član 16 Zabrana

1. Zabranjuje se trgovina duvana i njegovih proizvoda na tržište, ako se:
 - 1.1. vrši od strane nelicenciranih subjekata;
 - 1.2. duvan ili njegovi proizvodi sa defektima smanjuju upotrebljeni kvalitet ;
 - 1.3. duvan je rezan ali nepaketiran;
 - 1.4. nema etiketu i nemaju podatke kako se utvrđuju Zakonom o duvanu.

POGLAVLJE VII LICENCIRANJE SUBJEKATA KOJI TRGUJU DUVANOM I NJEGOVIM PROIZVODIMA

Član 17 Licenciranje

1. Subjekti koji se bave trgovinom duvana i njegovim proizvodima snabdevaju se odgovarajućom licencom za bavljanje ovom aktivnošću od MTI.
2. Nijedno subjekat, domaća ili strana ne može trgovati duvanom i njegovim proizvodima, bez snabdevanja odgovarajućom licencom.
3. Subjekti koji razvijaju trgovinske aktivnosti, nakon registracije u MTI prema ovom zakonu, moraju podneti aplikaciju za dozvolu uvoza duvana i njegovih proizvoda u AHV.

4. Kriterijumi i uslovi za izdavanje licence subjektima koji razvijaju aktivnost biznisa iz stava 3. ovoga člana, uređuju se podzakonskim aktom od MTI.

Član 18 Zabrana delatnosti

1. Kada se subjekat ne pridržava sprovođenju proceduralnih odredbama ovog zakona može mu se uzeti licenca za trgovanje proizvoda duvana od MTI.
2. Ako se subjekat kazni za kontrabandu trgovanjem duvana i duvanskim proizvodima, MTI oduće mu licencu i zabraniće za uvek aktivnost uvoza i izvoza duvanskih proizvoda.
3. Ako osoba iz stava 1. ovoga člana je recidivan, može mu se zabraniti vršenje ove delatnosti.

POGLAVLJE VIII PRODAJA NA MALO

Član 19 Mesta za prodaju na malo

1. Prodaja na malo se obavlja u određenim mestima, u skladu sa važećim zakonodavstvom.
2. Zabranjuje i kažnjava se prodaja duvana od maloljtnika i za maloletnike.

Član 20 Određivanje cena

Prodajne cene na malo duvanskih proizvoda, koji se prodaju na tržištu, određuju se u skladu s načelima slobodnog tržišta.

Član 21 Registracija trgovačke marke i deklaracija robe

1. Duvanski proizvodi koji se proizvedu i trguju na Kosovu, mogu zaštititi trgovačku marku prema Zakonu br.02/L-54 o trgovačkim markama.
2. Na proizvodnim i trgovanim proizvodima duvana na Kosovu, mora da se stavi etiketa robe, na koju proizvođač, uvoznik, distributer i prodavac se obavezuju da potrošačima obezbede odgovarajuće podatke za tu robu.
3. Proizvodi duvana koji se proizvedu na Kosovu, moraju biti praćene deklaracijom robe koja sadrži: Naziv robe, vrstu, poreklo, uvoznik, izvoznik, distributer, jedinica mere, datum proizvodnje i adresa, sedište i broj telefona proizvođača, uvoznika, izvoznika i distributera.

Član 22 Dokumentacija

1. Proizvodi duvana iz člana 21 stav 3. ovog zakona, kada se transportiraju po carinskim prostorima Kosova, moraju biti popraćeni s odgovarajućim carinskim ili drugom dokumentacijom koji ukazuju da su ti proizvodi namenjeni izvozu i s dokumentacijom od koga su preuzete.
2. Carinskim područjima Kosova, u jeftinim carinskim prodavnicama, u skladištima snabdevanja i u slobodnim zonama nije dozvoljena prodaja duvanskih proizvoda, njihovo transportiranje bez dokumenata od koga su preuzete, odnosno izvoziti, niti kupiti, ako nisu označeni s kontrolnim markama.

Član 23 Banderole

1. Proizvođači duvanskih proizvoda dužni su dostaviti pismeni zahtev za štampanje banderola pri MF.

2. Postavljanje banderola bez ovlašćenja ili falsifikaciju banderole smatra se krivično delo i kažnjava se prema važećim zakonodavstvom.

Član 26 Bankarske garancije

Proizvođači, izvoznici i uvoznici, izvoznici duvanskih proizvoda koji po prvi put uzimaju banderole su dužni da daju bankarsku garanciju ili drugi instrumenat kojim se osigura plaćanje svih fiskalnih obaveza za duvanske proizvode.

Član 25 Evidentiranje

1. Subjekti koji proizvode, otkupe, izvoze, uvoze i trguju duvanske proizvode dužni su voditi dnevne evidencije za proizvodnju, promet i njihovo stanje.

2. Na računu za duvanske proizvode predviđene za izvoz, mora se označiti broj i datum dozvole za izvoz.

Član 26 Izveštaji

1. Uvoznici su obvezni da sastave i podnose MF mesečne i godišnje izvještaje za uvoz duvanskih proizvoda, za zalihe u carinskim skladištima, prodaji u jeftinim carinskim prodavnicima, skladištima snabdevanja i slobodnim zonama i za prodaju u zemlji.

2. Poslovni subjekti, do kraja meseca za prethodni mesec, moraju podneti MF izveštaj sa kopijama dokumenata za izvoz, od kojih se vidi da na koji granični prelaz duvanski proizvodi izašli sa Kosova.

Član 27 Reklamiranje

Zabranjuje se reklamiranje i javno promovisanje svakog oblika trgovanja duvanom i njegovim proizvoda.

Član 28 Nadzor

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i odredaba donetih na osnovu njega, vrši će preko Fitosanitarne inspekcije i Trgovinske inspekcije prema važećim zakonodavstvom.

Član 29 Fitosanitarna Inspekcija

1. Fitosanitarna Inspekcija donosi Odluku kojom zabranjuje proizvodnju i promet duvana, ako:

1.1. utvrdi da otkupljivač pre sklopljenja ugovora za proizvodnju ne prijavljuje proizvodnju duvana proizvodne godine u MPŠRR prema članu 4. ovog zakona;

1.2. proizvođač duvana ne upotrebljava seme koje su proizvedene i certificirane prema važećem zakonodavstvu za proizvodnju poljoprivrednih semena prema članu 6. ovog zakona;

1.3. utvrdi da proizvođač duvana proizvodi duvan bez sklopljenja ugovora za proizvodnju i otkupu duvana sa otkupljivačem prema članu 9. ovog zakona;

1.4. otkupljivač duvana ne deklariše količinu i njegovu vrednost prema registrovanom registru u MPŠRR prema članu 11. ovog zakona;

1.5. industrijska prerada i otkupa duvana vrši se od odgovarajućih nelicenciranih subjekata prema članu 12. ovog zakona.

Član 30 **Trgovinski inspektor**

1. Trgovinski Inspektor donosi odluku o zabrani trgovanja duvanskih proizvoda, ako:

- 1.1. proizvodi duvana su na tržištu Kosova i ne poseduju etiketu o sadržini duvana na osnovu člana 15 ovog zakona;
- 1.2. subjekti koji se bave trgovanjem duvana i njegovim proizvodima koji nisu opremljeni licencom za bavljenje ovim delatnostom prema članu 17 ovog zakona;
- 1.3. proizvodi duvana koji se proizvede i trguje, ne poseduje podatke o trgovačkoj marki prema članu 21 ovog zakona.

Član 31 **Pristup inspektora u dokumentaciji**

Proizvođači, otkupljivači, prerađivači i trgovci duvana i njegovih proizvoda dužni su omogućiti odgovarajućom inspektoru obavljanje dužnosti i pružiti podatke i potrebne informacije, kao i slobodan pristup u odgovarajućim registrima i dokumentaciji.

Član 32 **Žalba**

1. Protiv odluke inspektora iz člana 29 i 30 ovog zakona, može se podneti pismena žalba rukovodiocu odgovarajućeg inspektora, u roku od petnaest (15) dana od dana prijema odluke.
2. Odgovor na žalbu podnete iz stava 1 ovog člana, mora se dati pismeno u roku od trideset (30) dana.
3. Protiv odluke rukovodioca odgovarajućeg inspektora, stranka može podneti tužbu nadležnom sudu u roku od trideset (30) dana.

POGLAVLJE IX **NOVČANE KAZNE ODREDBE**

Član 33 **Prekršaji**

1. Novčanom kaznom od tri hiljade (3.000) do deset hiljade (10.000) € kažnjava se za prekršaje fizičko, odnosno pravni subjekat, ako:
 - 1.1. ne upotrebi sadnice-seme koje su proizvedene i sertifikovane prema važećem zakonodavstvu za proizvodnju domaćeg poljoprivrednog semena i nisu registrovane prema članu 6 ovog zakona;
 - 1.2. podaci o prometnom duvanu u količini i kvalitetu nisu deklarisan od otkupljivača i nisu upisane u registru MPŠRR, prema članu 11 ovog zakona;
 - 1.3. nije snabdeven licencom za trgovanje duvana i njegovih proizvoda prema članu 17 ovog zakona;
 - 1.4. deluje suprotno članu 31 ovog zakona.
2. Novčanom kaznom od trista (300) do petsto (500)€ za prekršaje is stava 1 ovog člana, kažnjava se i odgovorni subjekat pravnog lica.
3. Novčanom kaznom od petsto (500) do pet hiljade (5.000)€ kažnjava se za prekršaje fizičko, odnosno pravno lice, ako:
 - 1.1. nije upisan u registru duvana koga vodi MPŠRR prema članu 12 ovog zakona;
 - 1.2. ne sadrži etiketu sa podacima o sadržini katrana i nikotine prema članu 15 ovog zakona;

1.3. subjekti koje nisu snabdeveni licencom i dozvolom uvoza ili izvoza duvanskih proizvoda prema članu 17 ovog zakona;

1.4. proizvodi duvana koji se proizvode i trguju na Kosovu ne poseduju podatke o registraciji trgovačke marke, deklaraciji i kontrolnog znaka član 21 ovog zakona;

4. Novčanom kaznom od dvesta (200) do petsto (500) € kažnjava se fizičko, odnosno pravno lice, ako:

4.1. ne podnese u MPŠRR činjenične podatke o mestu proizvodnje, površinu, vrsti, tipu i planiranu proizvodnju duvana prema članu 8 ovog zakona;

4.2. ne bavi proizvodnjom duvana bez zaključenja ugovora sa otkupljivačem za proizvodnju i otkupu duvana prema članu 9 ovog zakona;

4.3. ne podnese mesečne i godišnje izvještaje za uvoz i izvoz duvanskih proizvoda prema članu 26 ovog zakona.

Član 34 **Zaštitne mere**

Pored kazne za prekršaje iz člana 33. ovog zakona, subjektu mogu biti izrečena zaštitna mera oduzimanje duvana i duvanskih proizvoda koji je korišćen za počinjenje prekršaja kao i zaštitna mera za oduzimanje imovine koja je postignuta kao rezultat prekršaja .

Član 35 **Uplate i prihodi**

Sve uplate koje proizlaze od sprovođenja kaznenih odredaba ovog zakona, kao i prihodi od takse izlivaju se u Budžet Republike Kosovo.

POGLAVLJE X **ZAVRŠNE ODREDBE**

Član 36 **Sprovođenje**

Za sprovođenje ovog zakona obavezuje se MPŠRR i MTI, za donošenje podzakonskih akata u roku od dvanaest (12) meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 37 **Ukidanje**

Stupanjem na snagu ovog zakona ukidaju se odredbe Zakona o duvanu (Službeni Glasnik SAPK, br.39/72) kao i odredbe ostalih zakona koji su u suprotnosti sa ovim zakonom

Član 38 **Stupanje na snagu**

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Zakon Br. 04/L-041
21. oktobar 2011.god.

Proglašeno Ukazom Br.DL-048-2011, dana 15.11.2011, od strane Predsednice Atifete Jahjaga.